

NOTERT

FOTO: SCANPIX

Forsvarsminister Grete Faremo.

FORSVARET

Reagerer på norske EU-kamptropper

* Nei til EU ber regjeringen redegjøre for pengebruk, muligheten til å nekte kamphandlinger, og om det i det hele tatt er lov å love bort norske soldater til EU. Dette halvåret står 150 norske soldater til disposisjon for kamphandlinger under EUs ledelse.

Norge er del av den nordiske innsatsgruppen, og i år er første gang nordmenn står til disposisjon for EUs stridsgrupper. Gruppene har hittil aldri vært brukt.

Norge har i teorien retten til å motsette seg bruk av norske styrker, men i en NTB-sak offentliggjort i helgen kom det fram at flere eksperter på EU-rett og tradisjon mener denne retten først og fremst gjelder på papiret.

– Vi har reservasjonsrett, men hvis vi skulle bruke den, vil vi miste enhver troverdighet, sier statsviter Bjørn Olav Knutsen ved Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) til NTB. Vurderingene fra Knutsen og Arena-forsker Helene Sjørusen har fått Nei til EU til å skrive et brev til forsvarsminister Grete Faremo (Ap). De vil ha svar på følgende spørsmål:

- Stemmer vurderingene til forskerne? Kan Norge nekte å sende soldater i krig?
- Er Norges deltagelse i kampgruppene på noe tidspunkt vurdert av Justisdepartementets lovavdeling i forhold til Grunnloven?
- Hvor mye koster det for Norge å delta i EUs kampgrupper?

MICHAEL BRØNDBO
michael.brondbo@nationen.no

* EØS-DEBATT

Identitetsforskere frustert av debatt

– Europa er i ferd med å forsvinne fra radaren når det gjelder debatten om framtida, sier sosialantropologiprofessor Thomas Hylland Eriksen.

«Selv om over tre fjerdedeler av befolkningen bor i byområder, vedvarer bygda å være et symbol på la Norvège profonde, det egentlige Norge.»

Det skriver sosialantropologiprofessor Thomas Hylland Eriksen og NUPI-forskningsjef Iver B. Neumann i en kronikk i Aftenposten. De legger til at det virker som «en håndfull bygdeboere» lettere mobiliserer statsministerens sympati enn en papirløs jente fra Kaukasus.

Kronikken er basert på rapporten Hylland Eriksen og Neumann overleverte til Europautredningen, det regjeringsnedsatte utvalget som skal granske Norges forhold og forbindelser til EU, under et åpent møte på Litteraturhuset i Oslo tirsdag kveld.

Norsk identitet

Temaet for møtet var «Er Norge Europa? Europa og norsk identitet» – innlederne i debatten var Hylland Eriksen, Neumann og UiB-professor Gunnar Skirbekk.

De fikk sine innlegg gransket og kommentert av sosiologen Cathrine Holst og skribenten Nils Rune Langeland.

Fra tilhenger til motstander

Holst skrev tidligere i år en kronikk i britiske The Guardian hvor hun fortalte om sin erfaring som EU-motstander som siden har

glidd over til å bli EU-tilhenger.

«På valgvakten etter folkeavstemningen sang vennene mine og jeg 'seier'n er vår'. Vel, det viser seg at det var den – og det var den ikke. Norge forble ikke-medlem, men EØS-avtalen lot oss bli med i det indre marked. Til gjengjeld ble plutselig den samme EU-loven mange av oss hadde avfeid som nyliberal, norsk lov likevel.»

Selvgransking i debatten

Under selve debatten sto bygda mindre i fokus. Den dreide seg snarere om mer metafysiske spørsmål: Hva er identitet? Hvordan kan den måles? Hva er EU, hva er Europa og hva er Norge?

– Identitet er en frustrerende

SKEPTISK

«Jeg tror ikke på det sosialdemokratiske Europa. Det er et umulig prosjekt.»

THOMAS HYLLEND ERIKSEN
PROFESSOR I SOSIALANTROPOLOGI

ting å forske på, fordi den hele tiden er til stede, men uten at den kan pekes på. Det er noe eterisk og omskiftelig over det hele, sa Iver B. Neumann.

Men den er der, selv om du ikke kan måle den.

– Når det gjelder norsk identitet, er det en ting som er ekstremt viktig. Vi har det alle, enten vi vil snakke om det eller ikke. Identitet er en nødvendighet ved det sosiale. Og den er ekstremt politisk. Hvis man vil ha et kollektiv til å handle, må man gi det kollektivet en identitet.

– Europa forsvinner

Sosialantropologen Thomas Hylland Eriksen mente heller ikke det var selvsagt hvor identiteten slutter og mer konkrete hensyn begynner.

– Hva har skjedd etter 1994? Det gikk som det gikk. Hvor mye det hadde med identitet å gjøre og hvor mye med økonomi er et åpent spørsmål, sa Hylland Eriksen.

Selv om han framhever bygdas symbolverdi som en del av mobiliseringspakken under forrige EU-kamp, mener han symbolene er i endring.

– Symbolet på å være norsk har gått fra å være bondegården til å bli oljeplattformen.

Samtidig mener han Europa og EU holder på å falle ut av den norske debatten.

– Europa er i ferd med å forsvinne fra radaren når det gjelder debatten om framtida.

På spørsmål om hva slags EU han tror på, svarte han at han i hvert fall ikke kjøper idealet til for eksempel den britiske sosio-

Fakta

Europautredningen

* **Offentlig utvalg nedsatt** av regjeringen med bakgrunn i Soria Moria 2-erklæringen.

* **Ledes av jussprofessor** Fredrik Sejersted. Nestleder er tidligere Sp-politiker Liv Monica Bargem Stubholdt.

* **Skal utrede konsekvenser** av EØS-avtalen og andre avtaler Norge har med EU.

* **Skal ikke utrede** alternativer til EØS-avtalen.

logen Anthony Giddens, som var en viktig rådgiver for britenes eksstatsminister Tony Blair.

– Jeg tror ikke på det sosialdemokratiske Europa. Det er et umulig prosjekt. Det er altfor mange portugisere og grekere, forskjellen er for stor.

Et blikk mot USA

Av andre forklaringsmodeller på norsk identitet som ble lansert under møtet, foreslo historiker og skribent Nils Rune Langeland en nordamerikansk inspirert versjon. Det handlet om «nederlagets fornuft», ifølge ham.

– Gründerstatene i EU var taperne i andre verdenskrig. Frankrike ville være en del av seierherrene, men hadde tapt i 1940, det var Benelux-landene, for ikke å snakke om Tyskland. Det europeiske prosjektet var en dyd av nødvendighet. Men nederlagets fornuft i Norge sendte oss over Atlanterhavet, til USA.

MICHAEL BRØNDBO
michael.brondbo@nationen.no

nationen.no • Mest leste saker på nettet siste døgn

* Disse sakene var mest lest på nationen.no i går:

1. Hylland Eriksen tror ikke på Arbeiderpartiets EU-visjon
2. Jærbonde kan få driftsforbud
3. Rovdyraktivister svarte på lesernes spørsmål

TYPISK NORSK

«Symbolet på å være norsk har gått fra å være bondegården til å bli oljeplattformen.»

THOMAS HYLLEND ERIKSEN

1

2

3

1. Sosialantropologiprofessor Thomas Hylland Eriksen deltok i debatten om bygda.

FOTO: SCANPIX

2. Mattilsynet vurderer å nekte bonden å drive med kalver og griser.

FOTO: SCANPIX

3. Nils Solberg, leder i Folkeaksjonen Ny Rovdyrpolitikk, og daglig leder i samme organisasjon, Åsmund Ystad, svarte på lesernes innsendte spørsmål.

FOTO: SIRI JUELL RASMUSSEN